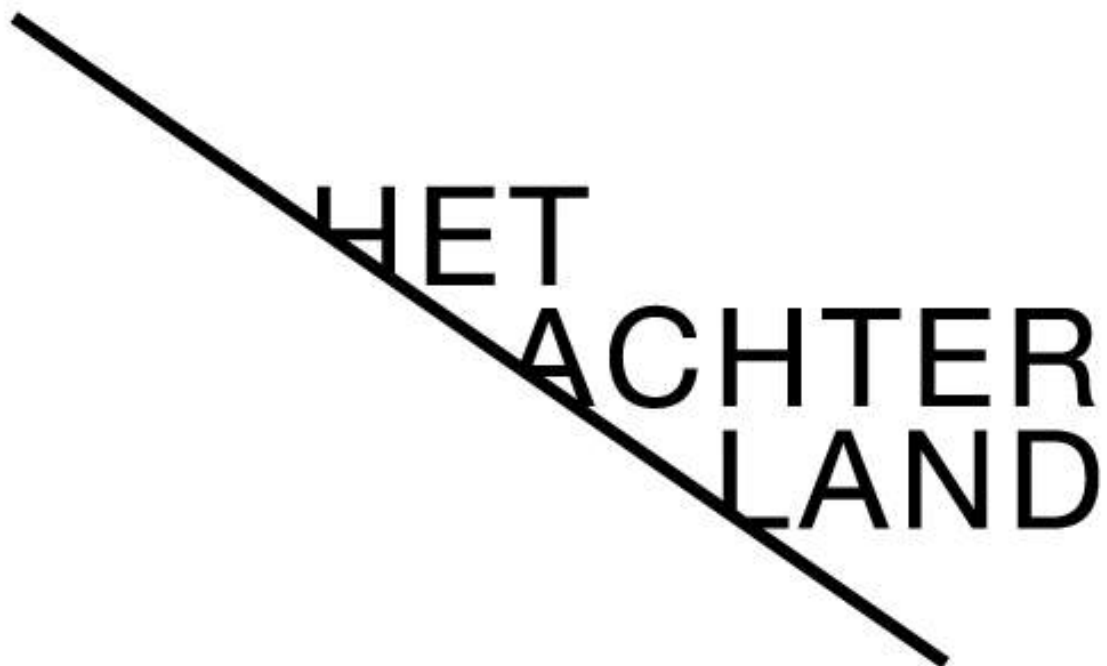

Cultuurlab Het Achterland

Jaarverslag 2021

Inleiding

Dit verslag is bedoeld voor alle subsidienten die Het Achterland mede mogelijk maken en voor alle andere belangstellenden en belanghebbenden in onze activiteiten. Dit verslag gaat in op de activiteiten die Het Achterland in 2021 heeft uitgevoerd.

In de statuten van de stichting staan de volgende doelstellingen:

- a. Het verzorgen van cultuuronderwijs en educatie, met inachtneming van de betreffende wetten en regelgeving;
- b. Kinderen en jongeren in de gelegenheid te stellen op actieve wijze en onder professionele begeleiding, kennis en vaardigheden te verwerven op gebied van educatie, theater en cultuur;

Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het bovenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

2021 was een jaar met mooie performances, projecten en nieuwe samenwerkingen. We hebben mogen genieten van de zintuigelijke theaterervaring die door de jongeren van Het Achterland is gemaakt, onder begeleiding van onze professionals in het pand van Tryater. Er is een tijdelijk Museum der Dingen geweest in de zomer van 2021 waar kinderen en leerlingen van basisscholen hun kunstwerken mochten tentoonstellen. En tot slot is er een mooie samenwerking tot stand gekomen tussen Het Achterland, Cultuurcentrum de Waldsang en basisscholenkoepel Oarsprong.

Al met al een bewogen jaar waarin we natuurlijk ook nog te maken hebben gehad met de effecten van corona en de bijbehorende maatregelen. Hierdoor hebben we net zoals vorig jaar minder gebruik kunnen maken van ons culturele netwerk om werkbezoeken en andere speelplekken te realiseren.

Voor 2022 richten we de blik op de toekomst. We onderzoeken de koers en richting van Het Achterland voor de komende jaren en we zullen samenwerkingen intensiveren en nieuwe verbindingen leggen.

In dit verslag is te lezen hoe wij het jaar 2021 zijn doorgekomen.

Adriaan Groffen
Directeur-bestuurder

Activiteiten

De activiteiten van Het Achterland zijn vaak moeilijk te vatten in een kalenderjaar. Dat komt omdat wij onze activiteiten parallel laten lopen aan de scholenkalender, dus van september tot juli. Daarna hebben we de zomervakantie en start het nieuwe seizoen weer in september.

Om een goed beeld te krijgen van het afgelopen jaar 2021, starten we dit verslag in oktober 2020. Vol goede moed zijn we in oktober 2020 gestart met het uitvoeren van het project. Er is sterk ingezet op de werving in de zomervakantie en de periode daarna door open dagen en proeflessen te organiseren. We zaten natuurlijk al in de pandemie, maar na een 'goede' zomer leek het er in eerste instantie op dat we 'gewoon' aan de slag konden met ons programma. We hadden een mooie groep jongeren op de zaterdag (9 jongeren) en we hadden een mooie eerste groep voor de workshops op de woensdagen (12 kinderen). De aantallen waren nog niet helemaal wat we hoopten, gekeken naar de verwachte deelnemersaantallen, maar we waren wel vol goede hoop dat door de start van het programma de aantallen door mond-tot-mond reclame zouden toenemen. Daarnaast waren we een samenwerking aangegaan met 2 basisscholen in Burgum om de brug te slaan tussen binnenschools (de kweekvijver) en buitenschools. Kinderen en jongeren moeten nu eenmaal in contact komen met kunst en cultuur om uiteindelijk de stap te zetten om actief te participeren.

Het verdiepingsprogramma

Onder leiding van 2 kunstenaars/begeleiders gingen de 9 jongeren op ontdekkingstocht. De groep tweedejaars ging met een theatermusicus aan de slag met het bouwen van eigen muziekinstrumenten en met het creëren van niet-alledaagse geluiden. Deze instrumenten en geluiden werden gebruikt in verschillende composities die uiteindelijk in een eindfilm als underscore diende.

Zelf muziek maken

De nieuwe groep eerstejaars gingen onder leiding van een danser/performer aan de slag met het ontdekken van beweging en performance. Mijn uiteindelijke doel van deze twee groepen was om aan het eind van dit eerste blok de disciplines samen te voegen. Helaas kregen wij niet de kans om dit te doen. Een nieuwe lockdown zorgde ervoor dat al het naschoolse onderwijs stil kwam te liggen. We kozen voor een onlinevariant. De dansgroep maakte thuis, of in de eigen directe omgeving allerlei filmpjes met beweging en dans en de muziekgroep maakte thuis opnames door het gebruik van bepaalde muziekapps.

Het tweede blok startte ook online onder leiding van een theatermaker en poppenspeler. De twee groepen werden samengevoegd en alle deelnemers kregen een 'maakzak' thuis. In deze zak zaten allemaal materialen waarmee ze thuis verschillende technieken, verhalen en decors konden bouwen. De zoomsessie leverden mooie tafelen op, maar we merkten al gauw dat de jongeren het niet trokken om ook nog eens op zaterdag in de onlineomgeving te moeten zitten. De koek was eigenlijk wel een beetje op. Dus hebben we besloten om de laatste weken van dit blok te annuleren.

Gelukkig kregen we in de aanloop van het derde blok het goede nieuws dat naschoolse cultuureducatie weer fysiek mocht plaatsvinden. De normale lengte van een blok is 10 weken, maar doordat we weer eerder bij elkaar mochten komen hebben we het laatste blok verlengd met 2 tot 3 weken. We hadden de ruimte en de jongeren stonden te springen om weer samen te komen.

Aan het werk bij Tryater

Onder leiding van 2 theatermakers en regisseurs gingen de jongeren op onderzoek uit om een zintuigelijke theaterervaring voor publiek te ontwikkelen. De eerste weken kregen de jongeren diverse zintuigelijke ervaringen, zoals geblinddoekt eten, audiovisuele prikkelingen, communicatie door lichaamstaal, maar ook voelen en ruiken. Door het eerst zelf te ervaren en jezelf echt onder te dompelen in de mogelijkheden werden de jongeren gestimuleerd, gemotiveerd en geactiveerd om buiten eigen kaders te gaan denken.

Een van de theatermakers werkt onder andere veel voor Tryater en regelde dat wij als werkbezoek op visite mochten komen in het pand van Tryater. Veel jongeren kwamen daar voor het eerst en de plek maakte enorm veel indruk. Wat een mogelijkheden! Techniek, theaterzalen, kostuums, props, alles was voor handen. Een ware speeltuin. Uiteindelijk hebben we kunnen regelen dat de eindpresentatie, de zintuigelijke theatrale ervaring voor publiek, in het pand van Tryater mocht plaatsvinden. De laatste weken van het blok hebben de jongeren op locatie gewerkt en op zaterdag 26 juni presenteerden ze voor ouders en vrienden de eindperformance!

In rol voor de performance

In rol voor de performance

In rol voor de performance

Techniekworkshops

Voor de performance bij Tryater hebben we een theatertechnicus als gastdocent uitgenodigd voor meerdere zaterdagen. Gezien de maatregelen leek het ons niet verstandig om veel verschillende gastdocenten uit te nodigen en aangezien techniek wel een belangrijke factor speelde tijdens de performance leek het ons dus het meest logisch om een theatertechnicus in te vliegen. De techniekworkshops vonden zowel plaats op locatie bij Tryater, maar ook in de eigen dans/presentatieruimte van Het Achterland. De workshops werden als plus op het bestaande programma aangeboden voor jongeren van het verdieppingsprogramma, maar ook voor andere jongeren.

De Workshops op woensdag

Helaas zijn de workshops op de woensdag nooit echt goed op gang gekomen. De maatregelen gooide al vrij snel roet in het eten. We hebben meerdere malen de start van de workshops uitgesteld in de hoop dat we op een gegeven moment weer fysiek konden starten. Na de lockdown in december 2020 en januari/februari hebben we nog gepoogd om de theaterworkshops gratis aan te bieden, maar ondanks grote belangstelling, moesten we ook deze workshops steeds weer uitstellen. Uiteindelijk hebben we moeten besluiten dat het gezien de jaarplanning niet meer realistisch was om te starten met een volwaardig, dan wel aangepast workshopprogramma.

Workshops naschools PCBO

Ook hier zijn we vol goede moed gestart aan de 8 lessenseries die we voor scholen koepel Oarsprong (voorheen PCBO) zouden uitvoeren. We hebben 2 van de 8 series mogen afmaken, waarna de scholen de deuren sloten voor externe docenten in verband met de coronamaatregelen.

Extra activiteiten

- Workshops Hurdegaryp

Een van de vaste theaterdocenten van Het Achterland had een eigen theaterclub in Hurdegaryp, een dorp bij ons om de hoek. Na een aantal gesprekken hebben we besloten om gezamenlijk verder te gaan. De lessen in Hurdegaryp vallen nu dus onder Het Achterland. Daarmee hebben we een extra locatie voor ons lesprogramma, wat weer nieuwe mogelijkheden biedt voor de komende jaren.

Groeien in de regio zien wij als een belangrijke factor om onze visie (zie projectplan subsidieaanvraag) zo breed mogelijk in de regio te verspreiden.

Naast de samenwerking in Hurdegaryp zijn wij nog een aantal zeer waardevolle samenwerkingen aangegaan, namelijk met Cultuurcentrum de Waldsang en jongerenwelzijnsorganisatie Kearn. Vanuit deze samenwerking worden op dit moment diverse kunst en cultuuractiviteiten ontwikkeld om kinderen en jongeren in de regio nog meer te bereiken. In plaats van kinderen en jongeren naar ons toe te trekken, onderzoeken we in hoeverre we juist naar de jeugd toe kunnen komen. In hun eigen habitat, speeltuin of omgeving.

- Workshops AZC Burgum

Aan het begin van het schooljaar 2020/2021 hebben we een aantal naschoolse theaterlessen verzorgd op het AZC in Burgum. Een waardevolle bijdrage aan een kwetsbare doelgroep. Ook hier was het helaas weer zo dat we de workshopreeks niet af hebben kunnen maken door de maatregelen en besmettingen op het AZC.

- Start autismeprogramma

In de tweede helft van schooljaar 20/21 is een van de medewerkers van Het Achterland in het kader van zijn afstuderen gestart met een naschoolse groep autistische jongeren. Met deze groep heeft hij een interactieve theatervoorstelling gemaakt over overprikkeling en hoe autistische jongeren de wereld ervaren. De voorstelling was een groot succes bij de doelgroep en was een aanleiding om een structureel programma te ontwikkelen voor autistische jongeren.

- Verhalenspeurtocht

In het voorjaar van 2021 kwamen we met het idee om een leporello te ontwikkelen voor nagenoeg alle basisschoolleerlingen in de regio (± 8000 kinderen). We wilden graag wat doen voor al die kinderen, omdat het nu eenmaal een rot jaar was. Kinderen hebben veel last gehad van de lockdown en de beperkingen die de maatregelen met zich meebrachten. Bijna alle scholen hielden de deuren gesloten voor buitenschoolse activiteiten en externe docenten waren vaak niet welkom vanwege de kans op besmettingen. Cultuur kwam dus niet meer in de school en buiten school lag alles ook nog stil. Daarom bedachten wij iets ludieks, een creatieve en actieve verhalenspeurtocht voor alle kinderen van zo'n 100 basisscholen in de regio. De verhalenspeurtocht werd als leporello verspreid en bevatte een aantal inspirerende, enthousiasmerende en activerende opdrachten om verhalen te 'vangen' tijdens de vakantie. De uiteindelijke opdracht was om het mooiste verhaal te vertellen naar een kunstwerk en dat kunstwerk mocht een plekje krijgen in het Museum der Dingen, het allereerste museum voor eigengemaakte kunstwerken van kinderen!

- Museum der Dingen

Op 28 augustus 2021 werd het tijdelijke Museum der Dingen feestelijk geopend door een van de kinderkunstenaars en de wethouder van de gemeente Tytsjerksteradiel. Het museum stond vol kunstwerken van kinderen. De opening van het museum viel samen met de open dag van Het Achterland. Tijdens die dag konden kinderen en jongeren diverse workshops volgen, zoals graffiti, theater, kostuums en beeldend. Hieronder een aantal foto's ter illustratie:

Kunst in het museum

De open dag op 26 juni 2021

Opening Museum der dingen

Graffitiworkshop

Theaterworkshop

Theaterworkshop

Het museum vlak voor de opening op 28 augustus

Door corona verviel het plan van de kweekkas. De kweekkas werd in de aanvullende subsidie beschreven als een tijdelijke ontmoetingsplek voor kunstenaars en kinderen/jongeren. Dergelijke ontmoetingen leken ons gezien de coronasituatie niet passend. Als alternatief bedachten we deze dome als museum. Een plek waar kinderkunstenaars hun werk kunnen exposeren en waar bezoekers coronaproof (door de transparante cover) de kunstwerken konden bekijken.

- **Werkbezoeken en gastlessen**

Zoals gezegd zijn we aan het werk gegaan bij Tryater. Wat begon als een eenmalig werkbezoek liep uit tot een heuse 'takeover' van het pand van Tryater. Hier komt de kracht van de organisatie en het netwerk goed tot uiting. Het Achterland heeft als doel net wat meer te zijn dan de reguliere cultuurcentra. We willen juist het rijke netwerk van alle betrokkenen inzetten om de jongeren een ongelooflijke ervaring mee te geven. Alle betrokkenen zijn professionals uit het culturele veld en in dat veld, de maakruimte van de kunstenaar, ontstaat de magie van verbeelding en creativiteit. Kinderen en jongeren hierbij betrekken is zeer waardevol voor hun ontwikkeling.

Er zijn diverse gastlessen verzorgd door onder andere een theatertechneus en een theateractrice.

Ook zijn we wezen kijken bij de theatervoorstelling *It gelok fan Fryslân* van Tryater. Het interessante van deze voorstelling was dat het geen traditionele theatervoorstelling was. De voorstelling beleefde je individueel en met een koptelefoon op volgde je een geel touw dat door een dorp in Fryslân liep (zo'n 4 tot 5 km lang). De audio die je hoorde vertelde allemaal verhalen van bewoners uit dat dorp.

Werkbezoek voorstelling It gelok fan Fryslân

Het ging over geluk, over geuren en over wonen en wensen die mensen hebben. Het mooie was dat iedere jongere op deze manier een hele persoonlijke ervaring eraan over hield. De ene jongere wist nog dat hij frituur rook, terwijl er niet toevallig over frikandellen werd gesproken, de andere jongere was diep verzonken in gedachten over haar eigen dorp.

Het belang van dergelijke werkbezoeken is om jongeren op een andere manier te laten kijken naar theater en het ook ervaarbaar te maken. Zintuigelijk, actief en in context van de voorstelling.

Start schooljaar 21/22

In september is het nieuwe schooljaar gestart. Helaas met een veel kleinere groep jongeren dan voor de zomervakantie. Veel zijn afgehaakt door nieuwe studies, of werkverplichtingen. Er bleef een groep van 3 jongeren over. Hierdoor hebben we een keuze gemaakt om de externe professionele makers dit jaar in eerste instantie niet in te zetten, en de begeleiding door ondergetekende uit te laten voeren. Er is een sterk concept ontwikkeld wat de basis zou gaan vormen van de allereerste echte theatervoorstelling van Het Achterland, genaamd *Picture Perfect*. Een voorstelling waarin de drie jongeren vertellen over sociale druk, zelfbeeld en socialmedia. De jongeren hebben het concept vertaald naar een ontwerp en hebben samen met een theatermaker en regisseur een eigen tekst geschreven. Inmiddels moeten we helaas concluderen dat het programma is stilgelegd vanwege de afmelding van een van de jongeren.

Aanscherping focus

Het blijft lastig om echt grip te krijgen op het bevorderen van buitenschoolse deelname aan ons programma. Op dit moment zijn we als stichting aan het kijken hoe we de buitenschoolse activiteiten kunnen bevorderen, omdat het in de periode van corona toch lastig is gebleken om hier een goede invulling aan te geven. Grip krijgen op de toekomst en op een bloeiende buitenschoolse leeromgeving voor jongeren, dat is wat we willen.

Voor het schooljaar 22/23 werken we dan ook naar een nieuw plan om cultuurparticipatie nog toegankelijker te maken, en duidelijker ons verhaal en de boodschap te communiceren met onze doelgroepen.

Financieel

In 2021 heeft Het Achterland gedraaid met een sluitende begroting. De jaarrekening geeft meer inzage in de financiën van de stichting. We hebben 2021 afgesloten met een kleine plus van € 41.709,00. Dit bedrag wordt als reserve opgenomen in de begroting van 2022. Alle kosten zijn conform de subsidiecriteria gemaakt.

Raad van toezicht en bestuur

De Raad van Toezicht is onbezoldigd en bestaat uit de volgende personen:

- Nieske Ketelaar
- Marco Keizer
- Margot Erkelens

Het bestuur wordt gevormd door:

- Dirk Bruinsma
- Adriaan Groffen

In 2021 is de Raad van Toezicht drie keer bij elkaar gekomen (op 31 maart, 15 juli en 15 december).

Tijdens de vergadering van 15 december heeft Marco Keizer aangegeven zijn functie in de Raad van Toezicht neer te leggen per juli 2022. Inmiddels hebben we een nieuw lid gevonden in de persoon van Kor Bolhuis. Hij zal officieel zitting nemen in de Raad van Toezicht per 1 juli 2022.